

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΟΔΙΝΟΣ

Είναι περίεργο είδος συγγραφέα ο 48χρονος Ελβετός, εγκατεστημένος στο Λονδίνο, Αλέν ντε Μποτόν. Μπορεί να θεωρηθεί μεταμοντέρνος φιλόσοφος, κοινωνικός σχολιαστής, δοκιμιογράφος, εκλαϊκευτικός ψυχαναλυτής και σπανιότερα μυθιστοριογράφος. Τον είχα γνωρίσει από το έξυπνο βιβλίο του «Η τέχνη του

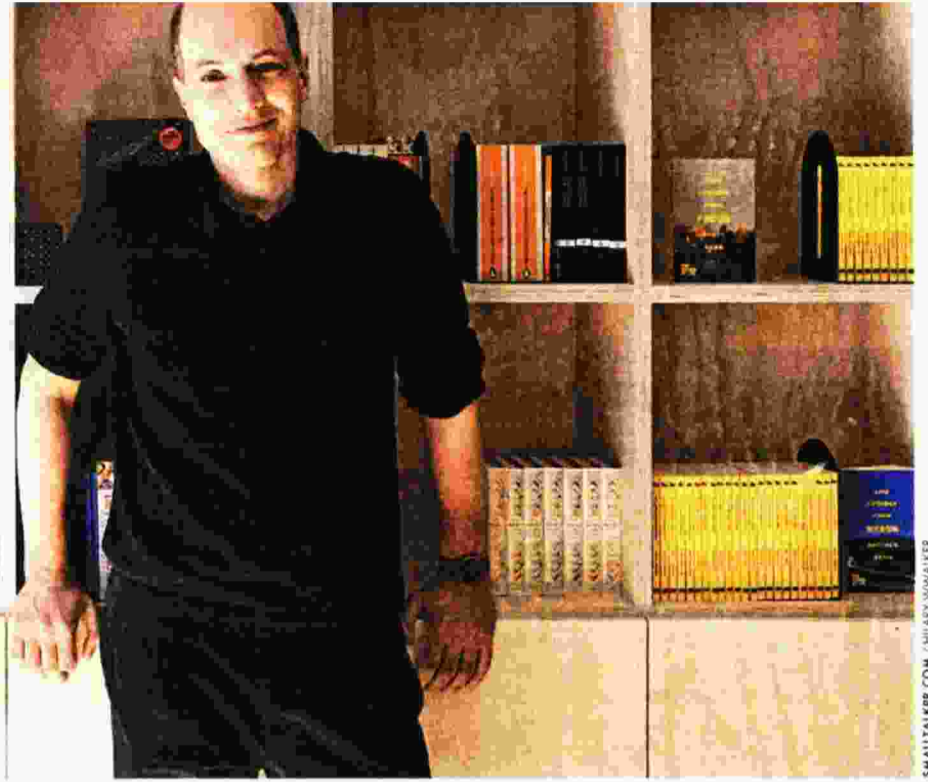
Το βιβλίο ονομάζεται μυθιστόρημα, στην πραγματικότητα όμως είναι ένα ακόμη δοκίμιο με εκτεταμένα παραθέματα που παρεμβάλλονται στην κυρίως αφήγηση

ταξιδιού» που απελευθερώνει από ποικίλα στερεότυπα συνδεόμενα με την περιπλάνηση και την περιπέτεια. Ο Ντε Μποτόν δεν είναι στομφώδης. Αν και δεν ανασκάπτει σε μεγάλο βάθος τα της ανθρώπινης κατάστασης, πιστεύει ολόψυχα στη χρήση της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας ως οδηγών επιβίωσης σε έναν ταχύτατα μεταλλασσόμενο κόσμο. Τίτλοι όπως «Πώς ο Προυστ μπορεί να αλλάξει τη ζωή σου» ή «Η αρχιτεκτονική της ευτυχίας» (όλοι από τις εκδόσεις Πατάκη) είναι προφανές ότι ενέχουν μια κανονιστική διάσταση. Είναι ένα είδος οδηγού πλεύσης προς πολυάσχολους και απροσανατόλιστους σύγχρονους ανθρώπους. Διαθέτουν ευφυή παρατηρητικότητα, λεπτό χιούμορ και ανατρεπτική διάθεση ως προς την κατάλυση ποικίλων στερεοτύπων.

Ετσι κι εδώ, και μάλιστα κατά μέγζονα λόγο εδώ. Το βιβλίο ονομάζεται μυθιστόρημα, στην πραγματικότητα όμως δεν είναι παρά ένα ακόμη δοκίμιο με εκτεταμένα παραθέματα που παρεμβάλλονται στην κυρίως αφήγηση (εμφανιζόμενα στο κείμενο με πλάγια γράμματα) και μια μελέτη περίπτωσης για να δια φωτίσει εν είδει παραδείγματος τα συμπεράσματα του συγγραφέα. Δράση δεν υπάρχει, μόνο εξέλιξη και φωτισμός των χαρακτήρων. Ο συγγραφέας αποφεύγει συστηματικά να στολίσει τις ζωές των πρώων του με οποιοδήποτε ακραίο επεισόδιο ή κάποια μεγάλη ανατροπή, επιμένοντας στην αντιπροσωπευτικότητα (την μπαναλιτέ) του ζευγαριού που μελετά προκειμέ-

Ο 48χρονος Ελβετός Αλέν ντε Μποτόν είναι φιλόσοφος, συγγραφέας και τηλεοπτικός παρουσιαστής. Πραγματεύεται σύγχρονα θέματα, τονίζοντας τη σχέση της φιλοσοφίας με την καθημερινότητα

Αλέν ντε Μποτόν

Γάμος, σαν να μαθαίνεις οδήγηση

Ο φιλόσοφος της καθημερινότητας τολμά να γράψει έναν ιδιότυπο μυθιστορηματικό οδηγό επιβίωσης από το πρώτο ραντεβού ως τα ύστερα χρόνια ενός γάμου

νου να φτάσει στα δοκιμαστικού τύπου συμπεράσματά του. Δράμα εδώ είναι η απόλυτη έλλειψη δράματος.

Το ζευγάρι

Και τι είναι αυτό το ζευγάρι; Μια τριαντάρα σκωτσέζα τοπογράφος μηχανικός (η Κέρστεν) και ένας λίγο μεγαλύτερος Λιβανέζος, με γερμανίδα μητέρα (ο Ραμπί). Οι δυο τους συναντώνται στο πλαίσιο κάποιου κατασκευαστικού έργου στο Εδιμβούργο όπου εργάζονται. Ο Ραμπί έχει ζήσει ως παιδί τον εμφύλιο στο Λίβανο της δεκαετίας του '80, έχει αποδράσει οικογενειακά με πλοίο, έχει ζήσει στην Αθήνα και εγκατασταθεί στη Βαρκελώνη, όπου όμως, στα δώδεκά του, χάνει τη μητέρα του από καρκίνο. Ο πατέρας του ξαναπαντρεύεται, ο ίδιος σπουδάζει Αρχιτεκτονική και εγκαθίσταται στο Λονδίνο, όπου χάνει

σύντομα τη δουλειά και τη σύντροφό του για να βρει τελικά επαγγελματική διεξόδο στη Σκωτία, σε ένα γραφείο αστικού σχεδιασμού. Εκεί, σε εποχές ερωτικής ανομβρίας και παρατεταμένης μοναξιάς θα γνωριστεί με την επιβλέπουσα του έργου και υπάλληλο της πολεοδομίας Κέρστεν, ευφυή και ελκυστική, που φέρει ωστόσο το τραύμα της εγκατάλειψης από τον πατέρα της στα πολύ τρυφερά της χρόνια. Και οι δυο ευλογούν την καλή τους τύχη, σμίγουν και σύντομα βρίσκονται παντρεμένοι. Αυτό είναι το υπόβαθρο της αφήγησης μόνο που εδώ ακριβώς (στα μετά τον γάμο) αρχίζει η ιστορία του Αλέν ντε Μποτόν: εκεί δηλαδή όπου συνήθως τελειώνουν οι ιστορίες με ένα χάπι ή λιγότερο χάπι εντ.

Ο καθημερινός βίος των πρώων μας μπαίνει στο μικροσκόπιο του παντογνώστη αφηγητή που εκκινώντας από

συνθησιμένα επεισόδια του βίου (γι' αυτό στατιστικά αξιόπιστα) φτάνει σε επαγωγικά συμπεράσματα γενικής ισχύος. Οι ήρωές μας παίρνουν στεγαστικό δάνειο, απολαμβάνουν το σεξ, μετακομίζουν, κάνουν δυο υγιή παιδιά που λατρεύουν, δίνουν σταδιακά ο ένας στα νεύρα του άλλου, προσπαθούν να διατηρήσουν την ερωτική φλόγα ζωντανή με ποικίλες φαντασιώσεις για να ανακαλύψουν ότι στη γωνία παραδοκεί η ζήλεια, άγχονται για τα οικονομικά και την επαγγελματική τους ζωή, λατρεύουν τα εγωιστικά πλάσματα που έφεραν στον κόσμο για να ανακαλύψουν ότι και οι ίδιοι μεταφέρουν στο γάμο τους (και τις κρίσεις του) την ανάγκη για αφειδώλευτη αγάπη. Βρίσκονται τελικά στο σημείο εκείνο όπου η κοινωνική ζωή συρρικνώνεται και το σεξ μπαίνει σε παρένθεση, καθώς προσπαθούν να φέρουν βόλτα την μπουγάδα, το βουνό τα ασιδέρωτα, τις αρρώστιες, το ξεβούλωμα του νιπτήρα, τις απογοητεύσεις του γραφείου που ο άλλος σπανίως εισπράττει στον βαθμό που θα αναμενόταν απ' αυτόν. Εν ολίγοις και οι δύο - σύμφωνα με τα κατά Μποτόν ρομαντικά πρότυπα - έχουν ξεκινήσει επιζητώντας στο ερωτικό τους ταίρι την τελειότητα για να καταλήξουν να διαχειρίζονται κρίσεις - μεταξύ αυτών και μια πρόσκαιρη απιστία του Ραμπί, όπως και ένα υπονοούμενο ως τσιλμπούρδμα από πλευράς Κέρστεν.

Σεξ και έρωτας

Φυσιολογικό και αναμενόμενο, προτείνει ο Μποτόν. Οι άνθρωποι πέρασαν από τις παραδοσιακές ρυθμίσεις, όπου τον γάμο κατ'ύψιστον πρακτικές

και κοινωνικές αναγκαιότητες συνάφθησαν συσσωρευμένη κοινωνική εμπειρία, στο ρομαντικό στάδιο της ταύτισης σεξ και έρωτα. Επειτα ήρθε η μοντέρνα εποχή της απελευθέρωσης εντός των πλαισίων μιας πολυσαχούς κοινωνίας, διαρκώς αναπτυσσόμενης, οικονομικώς ευημερούσας, με αύξοντα αιτήματα ελευθερίας. Και τώρα; Τώρα βρισκόμαστε στο σημείο όπου οι άνθρωποι οφείλουν να αναγνωρίσουν ότι περισσότερο από την υλοποίηση της αγάπης, ο θεσμός του γάμου είναι εκεί για να αντιμετωπίζει τις κακές στιγμές, τις ανεπάρκειες, τις αποτυχίες, τα άχθη της καθημερινότητας και όσα αυτά συνεπάγονται. Είναι ένας ωραίος θεσμός για πρωτίστως άσχημα πράγματα. Μια ρύθμιση που καταφέρνει, όταν πια ένα ζευγάρι ωριμάσει και αποδεχτεί τις διαψεύσεις των φιλοδοξιών του, να σχετικοποιήσει τις έξωθεν απειλές, όπως ερωτικά και άλλα ερεθίσματα που μας βομβαρδίζουν καθημερινά, μια και αυτό που βλέπουμε εκεί έξω και που αποτελεί συχνά το αντικείμενο του πόθου μας δεν είναι παρά μια ιδεατή εικόνα προορισμένη να φθαρεί ύστερα από ένα μισάωρο συνεύρεσης μαζί της.

Alain de Botton
ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ

Μτφ. Αντώνης Καλοκύρης
Εκδ. Πατάκης
2017, σελ. 318
Τιμή: 14,40 ευρώ

Το επιμύθιο

Δουλεύοντας αγόγγυστα το μαγκανοπήγαδο

Προς το τέλος το βιβλίο γίνεται παραπάνω διδακτικό από όσο θα 'πρεπε, ενώ εκδηλώνεται μια τυφλή πίστη στις δυνατότητες της ψυχανάλυσης ως δημιουργικής καταφυγής. Μπορεί, δεν ξέρω. Το βέβαιο είναι ότι, αν και δεν πηγαίνει πάντα σε μεγάλο βάθος - αγνοεί λ.χ. συχνά τις ευρύτερες κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους που συνδέονται με τη ραγδαία αύξηση των διαζυγίων - εφ'όσον εδώ μια πρωτότυπη ψευδομυθιστορηματική δομή για να καταστήσει παραδειγματική μια απολύτως επίπεδη, σχεδόν ανέφελη ανθρώπινη ιστορία. Το πόσο ανέφελη είναι η ζωή τους το αναγνωρίζει και ο ίδιος ο Ραμπί όταν αναθυμάται

προς στιγμήν το δράμα του λιβανέζικου εμφυλίου και της μετέπειτα εξορίας ή ακόμη την εγκατάλειψη της μικρής Κέρστεν. Εντός γάμου, αντίθετα, όλα είναι αναμενόμενα, χωρίς κορυφώσεις. Αν και τα καθημερινά δράματα απειλούν να οδηγήσουν στην καταστροφή, οι ήρωές μας ενδέχεται να σώσουν τη συμβίωσή τους από τη στιγμή που θα τιθασεύουν τα πρώιμα ρομαντικά τους όνειρα. Επιμύθιο: ο κατά Μποτόν γάμος είναι πρωτίστως υπόθεση απόκτησης ικανοτήτων, κάτι σαν να μαθαίνεις οδήγηση ή να δουλεύεις αγόγγυστα το μαγκανοπήγαδο, παρά υλοποίησης ρομαντικών ιδεωδών. Κουραστικό, όπως και να το κάνουμε.